

BERLINI GYORS – A HÉT FŐ HÍREI HÉTFŐN

2023. november 20.

1. Recep Tayyip Erdoğan török elnök németországi látogatása

Pénteken Németországba látogatott Recep Tayyip Erdoğan török elnök, mely során tárgyalásokat folytatott Frank-Walter Steinmeier német szövetségi elnökkel és Olaf Scholz (SPD) szövetségi kancellárral. A látogatást megelőzően a gázai háború alapvetően eltérő megítélése miatt szakértők akár a kamerák előtt való heves megnyilvánulásokat sem zárták ki a felek részéről. Bár a kamerák előtt való szóczata elmaradt, mind Scholz, mind pedig Erdoğan nyilvánvalóvá tette álláspontját a megbeszélések követő közös sajtótájékoztató során. *„Országunkban nincs helye az antiszemitizmusnak, mindegy, hogy az politikai vagy vallási alapú, hogy jobb- vagy baloldaltól érkezik, hogy évszázadok óta jelen van vagy külföldről árad be”* – jelentette ki a német kancellár. Egyúttal leszögezte, hogy Németország számára megkérdőjelezhetetlen Izrael állam létezéséhez és önvédelemhez való alapvető joga. Erdoğan török elnök ezzel szemben hevesen kritizálta Izrael gázai hadműveletét, amely meglátása szerint aránytalanul nagy pusztítást és szenvedést okoz az ott élő lakosság számára. Emellett minél hamarabb humanitárius tűzszünet életbeléptetésére szólította fel a harcoló feleket.

A megbeszélések során a másik kiemelt kérdés Törökország esetleges új katonai beszerzéséhez szükséges német támogatás elnyerése volt. Yasar Güler török védelmi miniszter ugyanis a Erdoğan berlini útja előtt egy nappal jelentette be, hogy Törökország 40 Eurofighter Typhoon vadászgépet szeretne vásárolni. A miniszter szerint Spanyolország és Nagy-Britannia már beleegyezett a vásárlásba, mindazonáltal a Törökországba irányuló export nem lehetséges német jóváhagyás nélkül, mivel az Eurofighter egyes alkatrészeit Németországban gyártják, és a repülőgépet a Szövetségi Köztársasággal közösen, európai projekt részeként fejlesztették ki. Jelenleg még kérdéses, hogy a kért támogatást Németország megadja-e a beszerzéshez.

Német nyelvű összefoglalóért kattintson [ide](#) és [ide](#).

2. Nagy költségvetési pofont kapott a szövetségi kormány

A Szövetségi Alkotmánybíróság semmisnek nyilvánította a jelenlegi kormánykoalíció (SPD-Zöldek-FDP) vitatott pótköltségvetési törvényét, ami még a 2021-es évből fennmaradó 60 milliárd euro felhasználatlan hitelre vonatkozott. Akkoriban a szövetségi kormány (CDU-SPD) ugyanis hitelt vett fel a koronavírus-válság súlyos gazdasági következményeinek enyhítésére, amelyhez még az Alaptörvényben rögzített adósságfék (Schuldenbremse) alól is kivételt tett. Ez veszély-, illetve vészhelyzetekben alkotmányosan megengedett, mint az például az Oroszország ukrajnai inváziója után bejelentett 100 milliárd eurós fegyverkezésre költendő különalap esetében is történt. A hitelből

azonban 60 milliárd eurót nem költöttek el a világválság idején, így 2021-es év végén újonnan felálló jelzőlámpa-koalíció 2022-ben pótköltségvetést nyújtott be visszamenőleges hatállyal a 2021-es költségvetési évre a fennmaradt összeg felhasználására. Ennek értelmében a pénzt a kormány egy klímaalapba, az ún. Éghajlatváltozási és Átalakítási Alapba (KTF) csoportosította át. Ez ellen nyújtott be az Unió-pártok Bundestag-frakciója alkotmányossági panaszt, amelynek múlt héten az Alkotmánybíróság helyet adott, kimondva, hogy a jelenlegi kormánykoalíció eljárása több pontban is sérti az Alaptörvényt. Az egyik ilyen alapelv, hogy ha a Bundestag elfogad egy pótköltségvetést, akkor azt nem fogadhatja el visszamenőlegesen az előző évre vonatkoztatva, tehát a pótköltségvetést a parlamentnek az adott költségvetési év végéig el kell fogadnia. Az Alkotmánybíróság azt is kifogásolta továbbá, hogy a jogalkotó nem indokolta kellőképpen a 60 milliárd euró átcsoportosítását az éghajlati alapba, hisz csak megfelelő indokkal lehet eltérni az adósságfék szigorú előírásaitól. Így az ítélet értelmében a Bundestag által tavaly elfogadott pótköltségvetési törvény semmis, mert azt alkotmányellenes módon fogadták el.

Az Alkotmánybíróság döntése keserű vereség a szövetségi kormány számára, mert ezt a 60 milliárd eurót fixen betervezte, elkülönítve azt különböző éghajlatvédelmet szolgáló projektekre, mint például fűtőcsere és felújítási, valamint a félvezetőipart támogató programokra. Továbbá az alkotmánybírák ítéletükkel most először döntöttek arról, hogyan kell értelmezni az Alaptörvényben szereplő adósságfék, és milyen feltételekhez kötik, ha a jogalkotó a megengedettnél több adósságot akar felvenni.

Olaf Scholz (SPD) kancellár a hír után bejelentette, hogy a kormány alaposan kiértékeli a bíróság döntését, azonban kormány jelenlegi értékelése szerint a Bundestagban a 2024-es költségvetési tervezetről folyó tanácskozások az ítélet nem érinti, és azok a tervek szerint folytatódhatnak, annak ellenére is, hogy az Alkotmánybíróság döntése egy 60 milliárdos hiányt képez most a tervezetben. Christian Lindner (FDP) szövetségi pénzügyminiszter elmondta, hogy a kormány új gazdasági tervet kíván készíteni a KTF-hez 2024-re és az azt követő évekre. A korábbi terv végrehajtását felfüggesztik, kivéve az építőiparban az energiahatékonyságot és a megújuló energiaforrások használatát előmozdító intézkedéseket.

Az eljárás eredményét az azt kezdeményező CDU üdvözölte. *„Karlsruhe megállította a kormánykoalíció önkiszolgáló mentalitását és megerősítette az adósságfékot”* – írta Friedrich Merz, CDU elnök és frakcióvezető az X platformon (korábbi Twitter). Párttársa és a CDU költségvetésért felelős politikusa pedig hatalmas pofonról beszélt az ítélet kapcsán.

Német nyelvű összefoglalóért kattintson [ide](#) és [ide](#).

3. A német gazdaságot támogató döntéseket hozott a Bundestag

Két fontos döntést is hozott múlt héten a Bundestag. Egyik értelmében az eredetileg ez év végéig tervezett energia- és gázár-féket hosszabbították meg 2024. március 31-ig, amivel a háztartásoknak és a vállalkozásoknak kívánnak továbbra is könnyítést nyújtani az energiaválság után. A 2022 decemberében meghozott, azonban idén márciustól hatályban lévő, de két hónapra visszamenőlegesen is érvényes intézkedés értelmében a gázfűtési költségeket a háztartások és a kisvállalkozások számára az előző évi fogyasztás 80%-ig kilowattóránként bruttó 12 centben (a jelenlegi átlagár kb. bruttó 17 cent), a távfűtés esetében pedig kilowattóránként bruttó 9,5 centben maximalizálták. Az ezen felüli fogyasztási mennyiségekre a magasabb piaci ár alkalmazandó annak

érdekében, hogy ez a fogyasztókat takarékosagra ösztönözze. Az ipari fogyasztók esetében a kilowattóránkénti ár felső határa nettó 7 cent, míg a távfűtésé nettó 7,5 cent. A törvényben meghatározott árak azonban csak az előző évi fogyasztás 70%-ra vonatkoznak. A villamosenergia-árfék is hasonló elv mentén működik. A háztartások és a kisvállalkozások számára a korábbi fogyasztásuk 80%-át garantáltan bruttó 40 cent/kilowattóra áron kell biztosítani, míg az ipari fogyasztók esetében a korábbi fogyasztásuk 70%-ára nettó 13 cent a felső határ.

A képviselők eredetileg jövő év április végéig szerették volna meghosszabbítani az intézkedést, azonban a Bundestag Energiaügyi Bizottsága szerint a projektet jóváhagyó EU-bizottság jelzései csak március végéig történő meghosszabbítást tettek lehetővé.

A másik Bundestag által meghozott döntés az ún. növekedési lehetőségekről szóló törvény (Wachstumschancengesetz), amely egy intézkedéscsomagot tartalmaz a recesszióban lévő német gazdaság élénkítésére. A szövetségi kormánykoalíció pártjai által – a teljes ellenzék a törvénytervezet ellen szavazott – elfogadott törvény az engedélyezési eljárások felgyorsítását célozza meg, valamint 2028-ig adókedvezményeket kíván biztosítani vállalatok számára, évi hétmilliárd euró összegben. Az intézkedéscsomag kulcsfontosságú eleme az éghajlatvédelmi beruházásokért járó prémium, amelynek keretében a vállalatok energiahatékonysági intézkedéseire fordított kiadások 15%-át közvetlen pénzügyi támogatásként támogatja az állam. A törvény adókedvezményeket is tartalmaz a válság sújtotta lakásépítési ágazat fellendítésére, valamint a K+F szektor támogatására.

A szövetségi kormány azzal számol, hogy az intézkedéscsomag 2024 és 2028 között mintegy 32 milliárd euróba kerül, mindazonáltal a kölni Gazdaságkutató Intézet (IW) számításai szerint az intézkedések 2028-ig összesen tizenegy milliárd euróval növelhetik a beruházásokat Németországban. Mathias Middelberg, a CDU költségvetési szakértője a Bundestagban úgy vélekedett, hogy a kormánykoalíció még nem értette meg a német gazdasági teljesítmény gyengeségének veszélyét és az adóra vonatkozó intézkedések mértékét kifogásolta. Christian Görke, a Baloldal pénzügypolitikai szakértője néhány ésszerű szabályozást említett, de összességében a törvény nem tartja hatékonynak. Kay Gottschalk, az AfD politikusa pedig elszalasztott lehetőségről beszélt az új törvény kapcsán.

Német nyelvű összefoglalóért kattintson [ide](#), [ide](#) és [ide](#).

4. A Siemens Energy 7,5 milliárd eurós garanciavállalást kap a német kormánytól

Intenzív tárgyalásokat követően a Szövetségi Gazdasági Minisztérium bejelentette, hogy megoldást találtak a Siemens Energy finanszírozási problémáira, mégpedig úgy, hogy a szövetségi kormány több milliárdos garanciavállalással biztosítja a gyengélkedő Siemens Energy energiatechnológiai csoport jövőbeni nagyprojektjeit. A segélycsomag összege összesen 15 milliárd eurót tesz ki, melyhez a bankok 3,5 milliárd eurót, míg a német kormány 7,5 milliárd eurót tesz majd hozzá. Ezen felül a Siemens AG pedig várhatóan egymilliárd euróval segíti a Siemens Energy finanszírozási problémájának megoldását (a Siemens AG 2020-ban vált ki a Siemens Energy-ből, de továbbra is 25,1%-os részesedéssel rendelkezik a cégben).

Az esettel kapcsolatban október végén került napvilágra az az információ, hogy a Siemens Energy tárgyalásokat folytat a szövetségi kormánnyal a nagyobb projektek pénzügyi biztonságát érintő kérdésekről, ugyanis azok finanszírozása egyre nehezebbé vált a cég számára. A háttérben elsősorban

a szélturbinás leányvállalat, a Siemens Gamesa problémái állnak, mivel a cég fix áron kötött hosszú távú szállítási szerződéseket, amelyekre az acél és egyéb köztes termékek árainak ugrásszerű növekedése negatívan hatott.

A kormány bejelentését követően komoly bírálatok is érkeztek a Siemens Energy állami támogatásának kilátásba helyezése kapcsán. A Német Gazdaságkutató Intézet (DIW) vezetője hangsúlyozta, hogy a támogatás után a Siemens Energynek nem kell többé kockázatot vállalnia az energiaágazatban, és mindent át tud majd hárítani az államra. Marco Buschmann (FDP) szövetségi igazságügyi miniszter azonban megvédte a most létrejött megállapodást, és kiemelte: „Nem arról van szó, hogy az állam valahogy megment egy üzleti modell nélküli tönkrement céget”. Szerinte ugyanis a Siemens Energy nem kap semmit „ingyen”, hiszen itt nem szubvencióról van szó, sokkal inkább kamatozó garanciavállalásról.

Német nyelvű összefoglalóért kattintson [ide](#) és [ide](#).

5. Nagyszabású razzia a „Hamburgi Iszlám Központ” ellen

A Szövetségi Alkotmányvédelmi Hivatal (Bundesamt für Verfassungsschutz) által már korábban szoros megfigyelés alá vont „Hamburgi Iszlám Központnál” csütörtökön átfogó razzit tartottak a szövetségi hatóságok. Észak-Németország egyik legnagyobb síita mecsetjeként az Imám Ali Mecset országosan ismert iszlám imahelynek számít, amely az elmúlt években rendre politikai viták középpontjában állt. Az épületet fenntartó „Hamburgi Iszlám Központot” (Islamisches Zentrum Hamburg – IZH) különböző nemzetekből származó síita muszlimok – elsősorban irániak, afgánok, arabok, libanoniak, pakisztániak, törökök és áttértek – használják központi vallási kapcsolattartási pontként. A központot azonban már 1993 óta a Szövetségi Alkotmányvédelmi Hivatal folytatólagosan megfigyeli. A hivatal hamburgi kirendeltsége szerint a központ ugyanis magát *„Teherán által közvetlenül felügyelt előőrsnek tekinti, amelynek segítségével az iráni alkotmányban rögzített küldetést, az „iszlám forradalom” világméretű exportálását kell végrehajtani”*.

A CDU már hónapok óta a központ bezárását követeli, e célból a frakció már tavaly ősszel saját indítványt nyújtott be a Bundestagban. Idén október közepén Friedrich Merz pártelnök a Bundestagban szólította fel Nancy Faeser (SDP) szövetségi belügyminisztert, hogy *„végre”* zárja be az Iszlám Központot. Végül a Szövetségi Belügyminisztérium láthatólag most döntött úgy, hogy lépéseket tesz ennek érdekében. A hét második felében hét tartomány – köztük Hamburg – hatóságai összesen 54 házat és lakást kutattak át. Az IZH-t azzal gyanúsítják, hogy az alkotmányos rend és a nemzetközi megértés eszméje ellen cselekszik – közölte sajtóközleményben a minisztérium. Mindezzel pedig teljesülnének az egyesületi törvény szerinti betiltás feltételei. A hatóságok vizsgálják továbbá azt is, hogy a központ esetlegesen támogatja-e a Hezbollah libanoni terrorista milícia betiltott tevékenységét.

Német nyelvű összefoglalóért kattintson [ide](#) és [ide](#).

6. A vártnál gyorsabban csökken a keresztény egyházhoz tartozóknak vallók száma Németországban

A német társadalom egyházhoz való kötődése és vallásossága a vártnál gyorsabban csökken, derült ki a német Evangélikus Egyház ulmi zsinatán közzétett tanulmányból, mely kutatásba a Katolikus Püspöki Konferencia is becsatlakozott. A felmérés keretein belül nem csupán evangélikusokat és nem vallásos személyeket kérdezték meg, hanem katolikusokat és más vallásokhoz tartozókat is.

A kutatásból kiderült, hogy a nem vallásos emberek aránya Németországban a 2020-as évek végére várhatóan meghaladja az 50%-ot. A tanulmány szerint tízből nyolc ember számára a vallás alig vagy egyáltalán nem játszik számottevő szerepet az életben. Emellett az emberek bizalma az egyházak irányába is csökkenő tendenciát mutat: A válaszadók csupán 9 %-a mondta azt, hogy továbbra is bízik a katolikus egyházban, míg a protestáns egyházak esetében ez az arány 24%. Előbbi esetében ez az érték éppen csak valamivel magasabb, mint az iszlámba vetett bizalom. A tanulmányból fény derült továbbá arra is, hogy a megkérdezettek közül a katolikusok 27%-a, míg a protestánsok 35%-a nem zárja ki az egyházuk elhagyását sem. Mindazonáltal a tanulmány rávilágít arra a tényre is, hogy a németek nem közömbösek az egyházak iránt, inkább csak reformokat követelnek. A katolikusok 96%-a és a protestánsok 80%-a véli úgy, hogy az egyházaknak alapvetően meg kellene változniuk, ha a jövőben is releváns szerepet szeretnének betölteni a társadalomban. Szerintük ugyanis olyan egyházi reformok, mint például a katolikus egyházban a homoszexuális kapcsolatok megáldása, az egyházi vezetők demokratikus megválasztása, a cölibátus feloldása, valamint a nők jogainak megerősítés csökkentethetné a kilépések számát. Az egyházakba vetett csökkenő bizalom ellenére a tanulmány szerint ezek az intézmények továbbra is kiemelkedő szerepet játszanak a civil társadalomban, és a demokráciát erősítő szerepük is jelentős. Ezen felül a megkérdezettek túlnyomó többsége társadalmi elkötelezettséget vár el az egyházaktól - elsősorban azt, hogy fenntartsák tanácsadó központjaikat, támogassák a menekülteket, és elkötelezett szószólói legyenek a klímavédelemnek.

Német nyelvű összefoglalóért kattintson [ide](#) és [ide](#).

7. Az MCC és a Magyar-Német Intézet hírei

Aktualitások

A Semmelweis Egyetem idén ünnepli a német nyelvű orvosképzés 40. évfordulóját, amelynek apropóján Intézetünk a Német-Magyar Társasággal közösen előadással egybekötött pódiumbeszélgetést szervez **2023. november 23-án 18.00 órától az MCC Scruton Kávézójában**. A rendezvény keretében Prof. Dr. Alpár Alán, a Semmelweis Egyetem nemzetközi képzésekért felelős rektorhelyettese fog előadni.

További információért és regisztrációért kattintson [Intézetünk honlapjára](#).

Cikk- és interjúajánló

Ki alakít kormányt Lengyelországban? Erről és az európai politika számára kulcsfontosságú Lengyelországot érintő kérdésekről nyilatkozott Dobrowiecki Péter, Intézetünk kutatási vezetője a FIX Tv Enigma című műsorában.

A teljes interjú megtekintéséhez kattintson a [FIX TV Youtube-csatornájára](#).

Kai Diekmann 15 éven keresztül volt a legolvasottabb német bulvárújság, a Bild főszerkesztője: nincs még egy olyan német lap, ami annyi szabálysértést követett volna el, mint a Bild az ő vezénylete alatt. Most Diekmant a Matthias Corvinus Collegium Magyar-Német Intézete hívta meg egy pódiumbeszélgetésre.

A teljes beszámoló elolvasásához kattintson a [Blikk honlapjára](#).

Bauer Bence, Intézetünk igazgatója szerint több oka van annak, hogy a németek Magyarországra költöznek. Az első az anyagi ok, ám a második már a közbiztonsággal és a migrációval magyarázható – írja a Hírek.sk híroldal.

A teljes cikk elolvasásához kattintson a [Hírek honlapjára](#).

Telt ház előtt rendezték meg a Sebastian Kurz karrierjéről készült legújabb dokumentumfilm magyarországi premierjét, az azt követő pódiumbeszélgetésen pedig a korábbi osztrák kancellár az egykori és a legújabb európai migrációs politikát, valamint az izraeli háború kontinensre gyakorolt hatását is elemezte – írta a Mandiner Intézetünk rendezvényéről.

A teljes beszámoló elolvasásához kattintson a [Mandiner honlapjára](#).

Mateusz Morawieckit bízta meg kormányalakítással a lengyel államfő. Szokás, hogy a választáson legtöbb szavazatot szerzett pártnak a vezetőjét vagy miniszterelnök-jelöltjét bízta meg a lengyel államfő. De milyen helyzet teremtődött ezzel a lengyel belpolitikában? Erről beszélt kutatási vezetőnk, Dobrowiecki Péter a Kossuth Rádióban.

A teljes beszélgetés meghallgatásához kattintson a [Médiaklikk honlapjára](#).

Impresszum: Magyar Német Intézet az Európai Együttműködésért - Mathias Corvinus Collegium

Igazgató: Dr. Bauer Bence LL.M.

Felelős munkatársak: Fonay Tamás Álmos, Dobrowiecki Péter, Hámori Dávid

Székhely: 1113 Budapest, Tas vezér utca 3-7.

Postacím: 1518 Budapest, Pf. 155

Web: www.magyarnemetintezet.hu

E-mail: mni@mcc.hua